

УДК 371.14-057.17:793.33:061.237(477)"196/198"(043.5)

Ю. В. Теслева

КЗ «Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ-КЕРІВНИКІВ ХОРЕОГРАФІЧНИХ ГУРТКІВ В УКРАЇНІ У 60-ті – 80-ті РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті на основі комплексного історико-педагогічного аналізу архівних джерел висвітлено процес підвищення кваліфікації вчителів хореографічних дисциплін в Україні у 60-ті – 80-ті роки ХХ століття. З'ясовано, що головним осередком підготовки та перепідготовки вчителів-керівників хореографічних гуртків були обласні інститути удосконалення кваліфікації вчителів. Методистами кабінетів естетичного виховання ОІУКВ проводилася навчальна, методична та організаційна робота з керівниками танцювальних колективів і керівниками гуртків бального танцю, що суттєво вплинуло на розвиток шкільної хореографічної освіти.

Ключові слова: *підвищення кваліфікації, курсова підготовка, післядипломна педагогічна освіта, вчителі-керівники хореографічних гуртків, учителі мистецьких дисциплін, художня самодіяльність.*

Постановка проблеми. Однією з вимог сучасної системи мистецької освіти в Україні є підготовка високопрофесійних педагогічних кадрів, зокрема вчителів хореографічних дисциплін. Важливу роль у цьому процесі відіграє система післядипломної освіти, яка, на відміну від вищої освіти, є більш мобільною, адаптивною та спрямована на забезпечення неперервного фахового розвитку педагогів. Підвищення кваліфікації вчителів хореографічних дисциплін є досить молодого галуззю, проте її актуальність постійно зростає.

У Державному стандарті базової і повної середньої освіти хореографія визначена як мистецько-синтетична змістова лінія освітньої галузі «Естетична культура», яка вивчає хореографію як вид мистецтва та її роль у житті людини, види танцю, національні особливості українського народного танцю тощо. Таким чином, ефективне функціонування діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти сприяє забезпеченню сучасної школи кваліфікованими вчителями, зокрема хореографічних дисциплін. Вагомим внеском у розвиток системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Україні є дослідження й використання кращого надбання на різних історичних етапах її функціонування. Адже такий аналіз носить характер історико-наукової

рефлексії, що позитивно впливає на вирішення важливих питань сучасної неперервної освіти вчителів хореографічних дисциплін.

Аналіз актуальних досліджень. Останнім часом питання вдосконалення процесу підвищення кваліфікації вчителів вивчалися вітчизняними науковцями В. Арешонковим, Н. Бендерець, Н. Ничкало, В. Олійником, В. Сидоренко, І. Титаренко, О. Часніковою та ін. Глибокий і всебічний аналіз становлення й розвитку післядипломної освіти педагогічних кадрів в Україні на різних історичних етапах подано у працях А. Капченко, С. Крисюка, А. Кузьмінського, Л. Сігаєвої, Н. Чепурної, О. Червинської та ін.

Проблеми теорії та практики мистецької освіти, зокрема хореографічної, досліджувалися провідними науковцями України Н. Гуральник, О. Єременко, А. Козир, Г. Ніколаї, О. Олексюком, В. Орловим, Г. Падалкою, О. Ребровою, О. Ростовським, О. Рудницькою, О. Щолоковою та ін. Розвиток української хореографії висвітлено в дисертаціях О. Бігус, П. Білаш, Н. Горбатової, О. Жирова, К. Кіндер, С. Легкої, Т. Медвідь, О. Мирлянової, В. Пастух та ін. Питання підвищення кваліфікації вчителів мистецьких дисциплін висвітлено у працях Т. Агейкіної-Старченко, С. Ковальової, Н. Мурованої, С. Репетій, С. Соломахи та ін. Проте ретроспективного дослідження всіх аспектів проблеми підвищення кваліфікації вчителів-керівників хореографічних гуртків в Україні у 60-ті – 80-ті роки ХХ століття практично не здійснювалось.

Мета статті – на основі комплексного історико-педагогічного аналізу архівних джерел висвітлити процес підвищення кваліфікації вчителів хореографічних дисциплін в Україні. Це зумовило вирішення таких завдань: з'ясувати типи осередків підготовки та перепідготовки вчителів-керівників хореографічних гуртків; виявити особливості організаційної та методичної роботи обласних інститутів удосконалення вчителів щодо розвитку шкільної хореографічної освіти в 60-ті – 80-ті роки ХХ століття.

Виклад основного матеріалу. На розвиток післядипломної педагогічної освіти взагалі та підвищення кваліфікації вчителів-керівників хореографічних гуртків зокрема вплинуло прийняття у 1958 році Верховною Радою СРСР Закону «Про зміцнення зв'язку школи з життям і подальший розвиток системи народної освіти». В Україні відповідний закон було прийнято в 1959 році. Новий закон передбачав широкий доступ до освіти й культури, прискорення розвитку не лише матеріального виробництва, а й духовної діяльності всіх верств населення, що відкривало необмежені можливості для всебічного розвитку особистості. Школи необхідно було укомплектувати вчительськими кадрами відповідно до нових вимог. Також у законі зазначалося, що під час підготовки фахівців з вищою та середньою освітою в галузі музики та інших видах мистецтва більшого поширення повинна отримати система без відриву від виробництва [6, 53–61].

В умовах реформування загальноосвітньої школи значно зросла соціальна роль учителя й вимоги суспільства до рівня його ідейно-теоретичної та професійної підготовки. У державних документах передбачалося підвищення рівня естетичного виховання дітей і молоді, формування музично-естетичних інтересів і смаків. Разом із тим відчувалася гостра потреба у кваліфікованих кадрах мистецьких дисциплін. Хореографія розвивалася в межах художньої самодіяльності. Вважалося, що саме художня самодіяльність відіграє велику роль у справі естетичного виховання школярів. Підтвердженням цього є архівні матеріали, а саме «Інформація про виконання курсових заходів при Сумському обласному інституті удосконалення кваліфікації вчителів у 1959 році», де наголошено, що «... завдяки ініціативності вчителів при школах створювалися самодіяльні художні колективи – танцювальні та вокальні гуртки» [3, арк. 60]. У «Доповідних записках про результати вивчення стану викладання та навчальних досягнень учнів 1960–1961 рр.», характеризуючи кращих учителів співів в області, зазначено, «...вчителі намагаються поєднувати виконання пісні з танцювальними рухами, що сприяє вихованню ритмічного руху в учнів» [1, арк. 82].

Інструктивно-методичні листи Сумського обласного інституту удосконалення кваліфікації вчителів 1963–1964 рр. є також свідченням того, що в обов'язки вчителя співів входило не лише викладання предмету, але й поза-класна робота, якій на той час приділялася велика увага. При кожній школі обов'язково повинен був бути хоровий і танцювальний колективи, оркестр народних або духових інструментів, мали проводитися різноманітні вечори. Також зауважено, що «... колективні, індивідуальні та самостійні форми підвищення фахової кваліфікації вчителів співів, безумовно, в наступному навчальному році дадуть хороші наслідки у вихованні учнів» [2, арк. 308].

У той час центрами курсової підготовки педагогічних кадрів були обласні інститути удосконалення кваліфікації вчителів (ОІУКВ), до яких щороку районні відділи освіти направляли вчителів. Навчання тривало від тижня до місяця. Водночас проводилися різноманітні семінари, практикуми, лекції-консультації, науково-педагогічні конференції, розроблялись методичні рекомендації. Тривалий час в ОІУКВ існувала кабінетна структура. З роками кількість методистів і навчально-методичних кабінетів збільшувалася. У 1960-ті роки у деяких інститутах відкриваються кабінети естетичного виховання, на яких покладалася курсова підготовка вчителів мистецьких дисциплін та робота з проблем естетичного виховання школярів в урочний і позаурочний час.

У плані роботи кабінету естетики Харківського ОІУКВ на 1967–1968 н. р. зазначено, що однією з проблем, якою займалися методисти, була робота шкільних клубів прихильників мистецтва, кіноклубів, фотогуртків, піонерських театрів, драматичних та танцювальних колективів, лялькових театрів та їх значення у вихованні почуттів, смаків та естетичного ідеалу у школярів [11, арк. 2]. Водночас у роботі кабінету планувалося: відкрити

постійно діючу школу сучасного бального танцю для піонервожатих і вчителів фізичної культури, проводити заняття один раз на тиждень у Будинку вчителя; розпочати роботу телевізійної школи сучасного танцю з вересня місяця, яка проходить щотижнево [11, арк. 7].

Майже в кожному місті були Будинки вчителя, де відкривалися лекторії для педагогів загальноосвітніх шкіл із різних мистецьких напрямів, серед яких лекції з хореографії та історії танцю; семінари, які проводилися переважно один раз на місяць; конференції з проблем естетичного виховання, до яких готувалися концерти хорового мистецтва, художнього читання, хореографії тощо. Опікувалися цим також методисти обласних інститутів удосконалення вчителів [8; 11].

Для покращення естетичного виховання у школах та забезпечення якісної шкільної мистецької освіти ОІУКВ та обласні відділи Музичного товариства УРСР спрямовували свою роботу на активізацію діяльності музичної громадськості щодо розвитку та пропаганди мистецтва, надання також практичної та методичної допомоги колективам художньої самодіяльності. Інститути удосконалення вчителів постійно проводили різноманітні навчальні заняття як в обласних центрах, так і на місцях, при виїздах у райони. Протягом року організовувались обласні семінари керівників танцювальних колективів. Також були міські постійно діючі семінари (один раз на місяць) керівників гуртків бального танцю та курси підвищення кваліфікації з відривом від виробництва [12, арк. 4].

Як зазначає Н. Черкач, вивчаючи історію Чернівецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, «... співробітники виконували чимало різних обов'язків, кількість яких з кожним роком розширювалася. Серед них – районні батьківські збори, підготовка до нового навчального року, районні учительські конференції, семінари, наради, відвідування уроків, розробки методичних рекомендацій, складання контрольних робіт та їх проведення у школах, вивчення організації повторення програмового матеріалу, гурткової роботи, стан проходження виробничої практики та суспільно корисної праці, стан навчання й виховання у школах, технікумах, училищах, дитячих будинках, спеціальних школах, відбір експонатів для обласних та республіканських педагогічних виставок, підготовка матеріалів на Раду облВНО, вивчення передового педагогічного досвіду, підготовка до друку різноманітних матеріалів, вивчення питань низької успішності в районах та школах, проведення курсів, підготовка та проведення спартакіад, педагогічних читань, конкурсів, участь у політичних гуртках, підготовка до політичних інформацій, участь у підсумкових заняттях політичних гуртків, у роботі виїзних засідань Ради облВНО, сесіях районних Рад та багатьох інших заходах, часом далеких від педагогіки» [7, 8].

Завідувачі навчально-методичних кабінетів ОІУКВ, зокрема естетичного виховання, складала плани роботи кабінету на навчальний рік, а також перспективні плани на три або п'ять років [9; 10; 12]. План мав на меті

забезпечення наступності між навчальними роками у здійсненні систематичної, цілеспрямованої роботи в галузі естетичного виховання учнів, зазначались основні проблеми, над вирішенням яких буде працювати кабінет. Основні категорії вчителів, з якими працювали кабінети естетичного виховання, це вчителі співів та музики, образотворчого мистецтва, креслення, керівники гуртків художньої самодіяльності (бального танцю, танцювальних колективів, драматичних гуртків, лялькових театрів, гуртків з образотворчого мистецтва). Проводилася робота з класними керівниками та організаторами позакласної роботи щодо питань естетичного та етичного виховання учнів.

Так, у перспективному плані кабінету естетики на 1971–1976 роки Харківського ОІУКВ передбачалася систематична робота з керівниками гуртків художньої самодіяльності, зокрема курси підвищення кваліфікації керівників гуртків бального танцю та керівників гуртків танцювальних колективів – три рази на рік. Серед масових заходів, які кабінет планував разом з ОблВно – проведення обласних олімпіад художньої самодіяльності школярів та обласного учнівського конкурсу «Краще виконання бального танцю» [9].

Реформування загальноосвітньої школи у 1970-ті роки вимагало від системи післядипломної освіти вирішення нових важливих завдань, насамперед, якісної перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Результати аналізу архівних матеріалів свідчать, що основним завданням курсів для вчителів-керівників хореографічних колективів була їх фахова підготовка та лекції з методики роботи з дитячим колективом (табл. 1) [13].

Таблиця 1

Програма роботи курсів керівників гуртків бального танцю
(10–15 січня 1973 р.)

Зміст	Дата	Кіл-ть годин
1. Знайомство з новою програмою з бального танцю	10.01.1973	1
2. Зміни у виконанні бального танцю		2
3. Практичні заняття		4
1. Як навчити дітей передавати стиль та характер танцю, танцювальна етика	11.01.1973	4
2. Практичні заняття		4
1. Виховна робота в дитячому колективі бального танцю	12.01.1973	2
2. Види розминок, методика їх проведення		2
3. Практичні заняття		4
1. Виховання танцювального стилю, починаючи з молодшого шкільного віку	13.01.1973	2
2. Створення композиції танцю		2
3. Практичні заняття		4
1. Нові радянські танці. Матеріали всесоюзного семінару бального танцю у Ленінграді	14.01.1973	2
2. Практичні заняття		4
1. Методика ведення уроку бального танцю	15.01.1973	2
2. Практичні заняття		4

На той час значна увага в країні приділялася розвитку художньої самодіяльності учнів, що відіграло велику роль у справі естетичного виховання підростаючого покоління. Свідченням цього є проведення в 1975 році першого Всесоюзного фестивалю художньої самодіяльної творчості трудящих, у якому брали участь як дорослі, так і школярі. У 1972 році був проведений Всесоюзний конкурс виконавців бального танцю. З цього часу такі конкурси стали традиційними. Самодіяльна хореографія – один із провідних видів самодіяльного мистецтва, який займав у радянські часи за кількістю колективів і учасників третє місце. Процес розвитку хореографічної самодіяльності супроводжувався появою великої кількості дитячих танцювальних колективів.

У III заключному турі республіканського фестивалю дитячої самодіяльної художньої творчості, який відбувся в 1977 році в місті Ворошиловград, брали участь колективи народного, класичного та сучасного бального танцю, а саме: танцювальні колективи Будинку піонерів та Палацу культури імені Горького, колектив бального танцю Будинку піонерів м. Кодіївка; танцювальний колектив Палацу культури імені Жовтневої революції м. Брянка; танцювальний колектив Палацу культури імені Паризької комуні м. Перевальськ; ансамбль бального танцю Будинку піонерів м. Кіровськ; танцювальний колектив Палацу культури будівників, ансамбль бального танцю Палацу культури імені 50-річчю Великого Жовтня, народний ансамбль пісні й танцю «Юні хіміки» Палацу культури імені 50-річчю Великого Жовтня м. Сєверодонецьк; танцювальні колективи Палацу культури імені В. І. Леніна, Палацу культури залізничників, Палацу культури будівників, Палацу піонерів, середньої школи № 36 та ансамбль бального танцю середньої школи № 5 м. Ворошиловград; ансамбль сучасного бального танцю Будинку піонерів м. Антрацит; танцювальний колектив Палацу культури будівників, народний ансамбль танцю «Юній металург» Палацу культури імені Ілліча м. Комунарськ; ансамбль пісні і танцю Палацу культури імені «Молодої гвардії» м. Краснодон; ансамбль пісні і танцю «Орлятко» Палацу культури імені С. М. Кірова м. Рубіжне [14].

У позакласній роботі загальноосвітніх шкіл велику роль відігравали платні музичні та хореографічні гуртки. Так, наприклад у м. Суми такі гуртки були при школах № 18, 4 та 12. З метою подальшого вирішення першочергових проблем учителів методистами ОІУКВ визначалися нагальні питання, що фіксувалися у звітній документації. Так, працівниками Сумського ОІУКВ був вивчений стан проведення позакласної роботи з музично-естетичного виховання у школах області, у результаті якого була сформована доповідна записка. У документі зазначалося, що «... особливо приємним є те, що в музичні та хореографічні гуртки приймаються всі діти, які виявляють бажання займатися музикою, часто залучаються важкі діти, з ними проводиться велика виховна робота. Такі гуртки виконують ще одну важливу функцію у виховній роботі, вони готують великі групи школярів до

участі в художній самодіяльності. Поєднання навчальної та позакласної роботи з музично-естетичного виховання сприятливо впливає на трудову дисципліну учнів, на їх ставлення до праці. Так, наприклад, у шкільному таборі праці й відпочинку кращі трудові результати були саме у гуртківців». Але не зважаючи на деякі успіхи, водночас було зауважено на суттєві недоліки, найголовнішим з яких було питання відсутності на місцях фахівців мистецьких дисциплін із відповідною спеціальною освітою [5, арк. 2-3].

Дослідники історії Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського також наголошують, що «... не кращі справи спостерігалися в жанрі хореографії. Хоча колективи були представлені всіма районами, але якість виступів – невисока. Прикро, що мало було колективів бального танцю. Розвиток дитячої художньої самодіяльності залежав від кадрів, від якісної підготовки й досвіду роботи. На жаль, в області у 1978 році їх не вистачало» [4, 91–92].

На організацію підвищення кваліфікації вчителів-керівників хореографічних гуртків, у кінці 70-х років ХХ століття, суттєво вплинули окремі нормативні документи та інструктивно-методичні матеріали, які стосувалися діяльності загальноосвітньої школи й естетичного виховання молоді, а саме: постанова уряду «Про подальше вдосконалення навчання та виховання учнів загальноосвітніх шкіл та підготовку їх до праці» (1977 р.), постанова Колегії Міністерства освіти УРСР і Міністерства культури УРСР «Про подальше поліпшення естетичного виховання в загальноосвітніх школах» (1977 р.) та постанова «Про заходи щодо подальшого розвитку художньої творчості» (1978 р.), у якій значна увага приділялася музично-естетичному вихованню, поліпшенню роботи дитячої художньої самодіяльності.

Отже, на початку 1980-х років у країні значна увага приділялася більш повному та глибокому засвоєнню багатств духовної та матеріальної культури, активному залученню молоді до художньої творчості. Сфера культури покликана була задовольняти зростаючі потреби різних верств населення, забезпечувати необхідними умовами для функціонування різних самодіяльних колективів, розвивати здібності й формувати високі естетичні смаки. Завдяки розвитку дитячої художньої творчості значно збільшилася кількість учителів мистецьких дисциплін, які навчалися заочно в педагогічних інститутах та інших навчальних закладах мистецтв і культури. Спостерігається зацікавленість учителів до курсів підвищення кваліфікації, семінарів, які проводили ОІУКВ. Головним завданням системи післядипломної освіти педагогічних кадрів у той час було вдосконалення навчально-виховного процесу й естетичного виховання у загальноосвітніх школах, впровадження досягнень науки, активне вивчення, узагальнення й поширення передового педагогічного досвіду. Починають організовуватися курси, семінари прихильників і послідовників передових учителів [15].

Характерною особливістю цього періоду були освітні реформи 80-х років ХХ століття. Впровадження завдань відповідно Постанови Пленуму

ЦК КПРС та Верховної Ради СРСР «Про основні напрями реформи загальноосвітньої і професійної школи» (1984 р.) вимагало якісного функціонування системи підвищення кваліфікації вчителів, зокрема діяльності ОІУКВ, районних і міських методичних кабінетів.

До кінця 80-х років ХХ століття всі інститути удосконалення кваліфікації вчителів стають вищими навчальними закладами. Змінюється їх структура, з'являються перші кафедри, істотно зростає науковий потенціал викладачів. Отже, сформувалася стабільна система післядипломної освіти педагогічних кадрів, зокрема вчителів-керівників хореографічних гуртків. Хоча ще існували деякі протиріччя між вимогами часу, оновленням змісту навчання та низькою професійною готовністю вчителів мистецьких дисциплін; потребою шкіл, особливо сільських, у кваліфікованих мистецьких кадрах і можливістю дати їм повне навчальне навантаження.

На початку 1990-х років постало питання відродження національно-культурних цінностей, демократизації, гуманізації та індивідуалізації в освіті. У цей період відбуваються суспільно-політичні зміни в державі, що й стало початком нового етапу розвитку національної системи освіти, зокрема післядипломної освіти вчителів мистецьких дисциплін.

Висновки. У результаті аналізу архівних джерел з'ясовано, що у 60-ті – 80-ті роки ХХ століття хореографія розвивалась у межах художньої самодіяльності, якою займались у загальноосвітніх навчальних закладах учителі співів і музики під час позакласної роботи. Таким чином, саме курси підвищення кваліфікації надавали фахову підготовку вчителям-керівникам хореографічних гуртків. Головним осередком підготовки й перепідготовки керівників танцювальних колективів і керівників гуртків бального танцю були обласні інститути удосконалення кваліфікації вчителів, а також обласні відділи Музичного товариства УРСР, які надавали практичну й методичну допомогу колективам художньої самодіяльності та Будинки вчителя, де проходили заняття з бального танцю, лекції з хореографії та історії танцю тощо.

Виявлено, що крім навчальної роботи, кабінети естетичного виховання ОІУКВ надавали ще й методичну допомогу, а саме: тематичні семінари, конференції, методичні рекомендації тощо, а також займалися організацією та проведенням обласних олімпіад художньої самодіяльності школярів та обласних учнівських конкурсів з хореографії, що суттєво вплинуло на розвиток шкільної хореографічної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Доповідні записки про результати вивчення стану викладання та навчальних досягнень учнів 1960–1961 рр. // ДАСО (Державний архів Сумської області). Ф. 3418. Оп. 1. Спр. 112. Арк. 128–132.
2. Завдання вчителів співів на 1964–1965 навчальний рік (Сумський ОІУКВ) // ДАСО. Ф. 3418. Оп. 1. Спр. 146. Арк. 302–308.
3. Інформація про виконання курсових заходів при Сумському обласному інституті удосконалення кваліфікації вчителів у 1959 році // ДАСО. Ф. 3418. Оп. 1. Спр. 102. 176 арк.

4. Історія Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського. 1940–2010 / ред. кол.: В. В. Зелюк (голова) та ін. Полтава: ПОППО, 2010. 576 с.

5. Методические рекомендации по преподаванию музыки и внеклассной работе по музыкально-эстетическому воспитанию на 1978 г. // ДАСО. Ф. 3418. Оп. 1. Спр. 436. 9 арк.

6. Народное образование в СССР. Общеобразовательная школа. Сборник документов. 1917–1973 гг. / состав.: А. А. Абакумов, Н. П. Кузин, Ф. И. Пузырев, Л. Ф. Литвинов. – М. : «Педагогика», 1974. – 560 с.

7. Осколов П. В. Короткий нарис історії Чернівецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти / П. В. Осколов, В. Ф. Федорак, Н. І. Черкач. – Чернівці : Зелена Буковина, 2005. – 60 с.

8. Отчет областного института усовершенствования квалификации учителей за 1969–1970 учебный год // Державний архів Луганської області. Ф. 416. Оп. 4. Спр. 1037. 221 арк.

9. Перспективный план работы кабинета эстетики на 1971–1976 годы // ДАХО (Державний архів Харківської області). Ф. 5887. Оп. 2. Спр. 647. 17 арк.

10. Перспективный план работы кабинета на 1970–1973 годы // ДАХО. Ф. 5887. Оп. 2. Спр. 529. 12 арк.

11. План работы кабинета эстетики на 1967–1968 учебный год Харьковского областного института усовершенствования квалификации учителей // ДАХО. Ф. 5887. Оп. 2. Спр. 257. 10 арк.

12. План работы кабинета эстетики на 1969–1970 учебный год // ДАХО. Ф. 5887. Оп. 2. Спр. 415. 6 арк.

13. Програма роботи курсів керівників гуртків бального танцю 10–15 січня 1973 р. // ДАХО. Ф. 5887. Оп. 2. Спр. 873. Арк. 4–5.

14. Программа третьего, заключительного тура Республиканского фестиваля детского самостоятельного художественного творчества. – Ворошиловград, 1977. – 19 с.

15. Справка о состоянии преподавания, уровне знаний, умений и навыков по музыке учащихся общеобразовательных школ Харьковской области по итогам 1985–1986 у. г. // ДАХО. Ф. 5887. Оп. 3. Спр. 128. 7 арк.

РЕЗЮМЕ

Теслева Ю. В. Повышение квалификации учителей-руководителей хореографических кружков в Украине в 60-е – 80-е годы XX столетия.

В статье на основе комплексного историко-педагогического анализа архивных источников освещен процесс повышения квалификации учителей хореографических дисциплин в Украине в 60-е – 80-е годы XX века. Установлено, что в исследуемый период, хореография развивалась в рамках художественной самостоятельности, которой занимались в общеобразовательных школах учителя пения и музыки во время внеклассной работы. Таким образом, именно курсы повышения квалификации оказывали профессиональную подготовку учителей-руководителей хореографических кружков. Главным центром подготовки и переподготовки руководителей танцевальных коллективов и руководителей кружков бального танца были областные институты усовершенствования квалификации учителей. С 1960-х годов в ОИУКУ начинают открываться кабинеты эстетического воспитания, на которые и возлагалась работа с учителями-руководителями школьных танцевальных кружков. Также, практическую и методическую

помощь коллективам художественной самодеятельности оказывали областные отделы Музыкального общества УССР. Почти в каждом областном центре был Дом учителя, где проходили занятия по балльным танцам, лекции по истории танца и хореографии для учителей-руководителей хореографических кружков.

Выявлено, что кроме учебной работы, кабинеты эстетического воспитания ОИУКУ предоставляли еще и методическую помощь, а именно: тематические семинары, конференции, методические рекомендации и т.д., а также занимались организацией и проведением областных олимпиад художественной самодеятельности школьников и областных ученических конкурсов по хореографии, что существенно повлияло на развитие школьного хореографического образования в Украине.

Ключевые слова: повышение квалификации, курсовая подготовка, последипломное педагогическое образование, учителя-руководители хореографических кружков, учителя художественных дисциплин, художественная самодеятельность.

SUMMARY

Tesleva Y. Professional development of teachers-leaders of dance clubs in Ukraine in the 60–80-ies of the XX century.

In the article on the basis of a comprehensive historical-pedagogical analysis of archival sources the process of professional development of teachers of choreographic disciplines in Ukraine in the 60–80-ies of the XX century is described. It is found out that in the researched period, choreography was developed within the framework of amateur art, which engaged teachers of singing and music in secondary schools during extracurricular activities. Just the courses of professional development provided training of teachers-leaders of dance clubs. The main center of training and retraining of leaders of dance groups and directors of ballroom dancing clubs were regional institutes of improvement of professional skills of the teachers. Since 1960 in RIICT had been opening classes of aesthetic education, which were assigned to work with teachers-leaders of the school dance clubs. Also, practical and methodological assistance to amateur groups provided the regional departments of the Musical society of the USSR. Almost in every regional center was the Teacher's House, where were held classes in ballroom dancing, lectures on the history of dance and choreography for teachers, managers of dance clubs.

It is found out that in addition to academic work, classes of aesthetic education of RIICT have also provided methodological support, namely: thematic seminars, conferences, guidelines, etc., and also engaged in the organization and carrying out of regional competitions of amateur art activities of students and the regional student competitions in choreography, which significantly influenced the development of the school of choreographic education in Ukraine.

Key words: professional development, course training, postgraduate teacher education, teachers-leaders of dance clubs, art teachers, art amateur activity.